

Строїч В.В., студент юридично-психологічного факультету НАВС *Науковий керівник: Хохліна О.П.*, доктор психологічних наук, професор

Про вивчення інтересів студентів залежно від прояву ознак фемінності-маскулінності

Нинішні пріоритети державної політики в галузі освіти передбачають підвищення особистісної активності студентської молоді, здатної до саморозвитку та самореалізації, тому формування стійких і глибоких інтересів у майбутніх фахівців є завданням першочергової важливості. Категорія «інтересу» досліджується багатьма гуманітарними науками: філософією, психологією, педагогікою. Такий багатоаспектний підхід говорить про велике значення і важливу роль інтересу в житті людини.

Формування особистості жінки й чоловіка у суспільстві проголошені однією зі стратегій розвитку європейських держав у ХХІ столітті. Дослідження у галузі тендерної психології стали особливо актуальними останнім часом у зв'язку з стійкою тенденцією в багатьох регіонах світу до зближення стандартів поведінки чоловіків і жінок, образів маскулінності і фемінності. Викликає науковий інтерес і проблема особистісного зростання людини залежно від ознак фемінності-маскулінності; зокрема це стосується становлення такої її особистісної властивості як спрямованість, і передусім її складової - інтересів.

Інтереси особистості належать до усвідомлених спонук активності, тобто мотивів, і визначаються як специфічна форма прояву пізнавальної потреби, що забезпечує спрямованість особистості на усвідомлення цілей діяльності і тим самим сприяє орієнтуванню особистості в навколишній дійсності [4, с.512]; специфічне відношення особистості до об'єкта, яке викликане усвідомленням його значення і емоційною привабливістю (А. Ковальов); вибіркова спрямованість людини, її уваги (Т. Рибо, Н.Ф. Добринін), її думок, помислів (С.Л. Рубінштейн) [6, с.366].

Під гендером розуміють змодельовану суспільством та підтримувану соціальними інститутами систему цінностей, норм і характеристик чоловічої й жіночої поведінки, стилю життя та способу мислення, ролей та відносин жінок і чоловіків, набутих ними як особистостями в процесі соціалізації, що визначається соціальним, політичним, економічним і культурним контекстами буття й фіксує уявлення про жінку та чоловіка залежно від їх статі [5, с.11]. Для прикладу можна навести ще одне визначення Ш.Берн: гендер - соціально-біологічна характеристика, за допомогою якої люди дають

визначення поняттям «чоловік» і «жінка» [1, с.9]. У найбільш розгорнутому вигляді соціально-психологічна теорія тендерної схеми була розроблена С. Бем. Гендер як система уявлень («тендерна лінза», за визначенням С. Бем) є невід'ємною частиною культурного дискурсу і соціальних практик спілкування, взаємодії і діяльності людей. І в цьому випадку він має множинні форми прояву, які не зводяться лише до сукупності статевих ролей, запропонованих суспільством за ознакою статі. Гендером буде і специфічна мова спілкування, і розподіл праці між чоловіками і жінками, і розподіл владних відносин, і система цінностей, і багато іншого [3, с.21]. Конкретно ж ознаками фемінності є емоційність, м'якість, слабкість, турботливість, практичність, консервативність, інтуїтивність, реалістичність, комунікативність, сензитивність, емпатійність; маскулітності - раціональність, незалежність, активність, сила (як фізична, так і психологічна, чи сила характеру), авторитарність, агресивність, стриманість в емоційних проявах, схильність до ризику [2, с.132].

Дослідженням гендеру займалася низка вчених, серед яких такі дослідники як Є.П. Ільїн (соціальна природа гендеру), Ш.Берн (підпорядкування гендерним нормам), С. Бем (теорія гендерних схем) та ін. Теорія інтересу в психології та педагогіці розглядається в працях низки науковців: Б.Г. Ананьєва, М.Ф. Беляєва, Л.І. Божович, А.К. Маркової, С.Л. Рубінштейна, В.М. Мясіщева, М.М. Цветкова та ін. Цій проблемі також присвячені дослідження А.П. Архіпова, Ю.К. Кабанського, В.Б. Бондаревського, Ф.К. Савиної, Г.І. Щукіної та ін. Однак конкретних даних вивчення особливостей інтересів студентської молоді, як одного з найважливіших утворень спрямованості особистості, залежно від прояву ознак фемінності-маскулітності, нами не віднайдено. Теоретичне та практичне значення дослідження проблеми, її актуальність, але недостатня розробленість і визначили вибір його теми: «Особливості інтересів студентів залежно від прояву ознак фемінності-маскулітності».

Отже, метою до слідження стало виявлення наявності та характеру зв'язку між особливостями інтересів студентів та проявами у них ознак фемінності-маскулітності. Для вивчення досліджуваних явищ передбачено використання методики діагностики пізнавальних інтересів за «Картою інтересів» Голомштока; методики вивчення структури інтересів; методики Сандри Бем «Маскулітність - фемінність». Для обробки емпіричних даних - методів їх якісної та кількісної обробки.

Список використаних джерел

1. Берн Ш. Гендерная психология. / Берн Ш. - М.: Прайм-Еврознак, 2004. — С. 9
2. Горноста́й П.П. Гендерна соціалізація та становлення гендерної ідентичності / Горноста́й П.П. // Основи теорії гендеру: Навч. посіб. — К. : «К.І.С.», 2004. — С. 132-1330

3. Клєцина И.С. Психология гендерных отношений / Клєцина И.С. - СПб., 2004. — С. 21
4. Маклаков А. Г. Общая психология. / Маклаков А. Г. — СПб.: Питер, 2001. — С. 512
5. Мельник Т.М. Гендер як наука та навчальна дисципліна / Мельник Т.М. // Основи теорії гендеру: Навчальний посібник. - К.: “К.І.С.”, 2004. - С. 10 - 29
6. Пологрудова И. С. Теоретические подходы к изучению «познавательного интереса» в психолого-педагогической литературе / И. С. Пологрудова // Молодой ученый. — 2012. — №4. — С. 366-367

Чечко А.В., студентка юридично-психологічного факультету НАВС *Науковий керівник*: Хохліна О.П., доктор психологічних наук, професор

Особливості спілкування майбутніх психологів залежно від їх темпераментальних властивостей

Вивчення темпераменту та спілкування людини належить до числа актуальних напрямів досліджень у психології. Це пов'язано з неабияким впливом на людину багатомірного зростання числа різноманітних життєвих ситуацій, до яких можна віднести зміни соціального життя людства, взаємовідносин між людьми. Дуже часто ситуації, що протікають в різних умовах, вимагають підвищеної витрати ресурсів і висувають різні вимоги до прояву темпераменту, спілкування та їх взаємодії з навколишнім світом, оточуючими людьми.

Уміння правильно, коректно і продуктивно вести спілкування, зводячи до мінімуму негативні прояви темпераменту та їх вплив на взаємовідносини між людьми у будь-яких сферах життя, є вагомим і важливим для кожної людини. Для цього необхідні знання власних особливостей, вміння та бажання їх враховувати, розвивати, удосконалювати, вміло і доцільно використовувати, оперувати ними для подолання різних труднощів, що виникли в процесі взаємодії. Особливо це стосується майбутнього психолога. Зазначене та недостатня розробленість проблеми у психології й зумовили необхідність проведення спеціального дослідження, метою якого стало виявлення особливостей спілкування майбутніх психологів залежно від їх темпераментальних властивостей.

На теоретичному етапі дослідження вивчення праць Г. М. Андрєєвої, О. О. Бодальова, В. Н. М'ясищева, С. Д. Максименка, О. М. Леонтьєва, Б. Г. Ананьєва, М. С. Кагана, П. П. Петровської, Т. С. Яценко та ін. показало, що спілкування - це складний, багатоплановий процес встановлення й розвитку контактів між людьми, що породжується потребою спільної діяльності і який містить у собі обмін інформацією, вироблення єдиної стратегії взаємодії, сприймання і розуміння іншої людини. Це форма активності людини,